

akkor a pályanyertest azért nem illeti a jutalom, mert a jutalom — hiba fölfedezésére volt kiüvez.

Ha viszont a „bennünket“ és „benneteket“ csakugyan hiba volna: akkor a pályanyertest azért nem illeti a jutalom, mert már öltötte ugyanezen szövegre, mint hibára, volt figyelmeztetve a közönség Gyergyai Ferencnek „A magyar nyelv sajátosságairól“ című könyvében, mely a folyó év tavaszán jelent meg Kolozs-várt. (Lásd az idézett munka 71-dik lapján a 28-dik szám alatti cikkelyt.)

Az utóbbi esetre nézve Angyal Pál ur engem jogosított föl, hogy a 10 aranyt vagy annak, kitől az első figyelmeztetés származott, vagy a színházi nyugdíj-intézetnek ítéljem.

Élek tehát az ügy végzettségénél fogva nekem jutott ítéltozási joggal, és a következő három indok alapján, hogy

1) a hibául említett szöveg meggyőződésem szerint nem is hiba, — hogy

2) tán Gyergyai ur sem a legelső, kitől e részben nyilvános figyelmeztetés származott, s ekkor ismét az ő elődje léphetne föl igényekkel, — hogy végre

3) caeteris paribus, közintézetet mindenesetre elsőség illet magános emberek fölé: — hogy végül

oda szavazok, hogy a 10 arany a színházi nyugdíj-intézetnek adassék át. — Pesten, sept. 23-dikán 1856.

GREGUSS ÁGOST.

Iskolai közlés a kecskeméti reform. felgymnasium megnyílásáról.

A kecskeméti ref. nyolcz osztályu gymnasium f. évi october hó 6-dik napján megnyílik; megnyílásával megijult erővel új korszakot megkezdendő a pap- és tanítóképzéssel egy fűdél alatt párosultan azon dunameléki főiskola életének, mely eddig lefolyt évei során hazánk több kitünő férfijában saját növendékeire önzettelt mutathat.

Szép mult öléből siet tehát a kecskeméti ref. felgymnasium a jövő küszöbére, de bármi kétes legyen is az, biztos reményvel, miszerint szép multa közeljövőjében méltó vetélytársát lelelndi. Ezt binni készlet egylőre maga a budai cs. k. nagyméltóság helytartósági osztálytól megnyert kinyithatási engedélyében befoglalt azon fogalom, minőlfogva felgymnasiumunk részint már eddig bir, részint pedig birhatand mind azon azükséges kellekkel, melyek annak, működése kivívott sikere után a nyilvánossági jogra igényt biztosítanak.

Es valóban a kecskeméti ref. felgymnasium már megnyílása küszöbén is részint nép- és helyrajzi helyzete, részint virágzó multjánál fogva bir mindazon anyagi és szellemi elemekkel, melyek több, már nyilvános tanoda kezdetben nem dicsekedhetett s némely tekintetben maig sem dicsekedhetik, ughogy megnyílását méltán előzik meg kedvező jósolatok.

Műveltségnek indult népes, vagyonos és lelkes magyar város kebelében nyílik az meg, köztársasokéul a helybeli nyolcz tanító által vezérelt ref. elemi főiskolának s a virágzásnak vezetett pap- és tanítóképzédek, töszomszédságában a népes Kis-Kúnságnak, mely ha megosztandja is felgymnasiumokban képzendő fiatal Körös és Kecskemét között, caeteris paribus a helyi érdekkel Kecskemétnek biztosítandják a túlsúlyt a választás mérlegén.

A már eddig is több mint százezer forintba került befejezéséhez s rendelkezése céljához mindinkább közelödő kétemeltek iskolapületben kilencz tágas, világos és száraz tanterem vár a felgymnasiastak befogadására; használatára pedig nyolczezer kötetnyi könyvtár a már jelenben is kielégítőleg fölszerelt természeltani terem, versenyeve éhítik föl házaikat és ablakaikat, hogy örömeiket nyilvánítsák Ő Felsőségének a szeretettel honatyanak kegyteljes, boldogító jelenléte fölött, s legmagasabb mulatásának bár kevés napjait feledhelen ünnepnapokká tegyék. Mint továbbá értesülünk, Pest városa czehei és több ezerre menő polgárai lépést tesznek, hogy Ő Felsőségét egy nagyszerű faklyás menetel üdvözölhessék, s ughyzintén arra nézve is mindent elkövet a helybeli község, hogy az utat, melyen Ő Felsőége a kereszturi gyepre kocszind, lehetőkép jó karba helyezze.

Budavároasa ideiglenes polgármestere Plettó Lipót ur közelebből más működésbe helyeztetvén át, budai cs. k. helytart. tanácsos Kallina Ferenc ur országfejedelmi biztos minőségében lön a budai polgármesteri ügyek ideiglenes vezetésével megbízva.

A magyar hitelesügylet ügyének fejlődése felől a „M. S.“ főcikkében következő örvedetes értesítést olvassuk: „Örömmel szolgál a közönséggel tudhatunk, hogy azon magashelyzetü hazánkfiak, kik e kérdésnek élire állottak, a megkezdett uton szerencsésen haladnak, és azon feusségek körökben, melyek minden bankármaneuver feletl állanak, eddigelő a legkegyes fogadással, és reményntnyújtó nyilatkozatokkal találkoztak.“

A Kiszaludytársaság által megindított „széptani remekirők“ című vállalatnak, harmadik kötete, mely Marcus Fabius Quintilianusnak az ékesszólásról irt utasításait tartalmazza, megjelent. — E jeles művet Szenceny Imre, a Kiszaludytársaság tagja fordította. — A csinos kiállítás Egerben az érseki lycum nyomdájában eszközöltetett.

Bucsaenszky Alajos kiadásában épen most jelent meg: „A mi Urunk Jézus Krisztus születése, élete, csodatettei, kinszenvedése, halála, feltámadása és menyhemenelete“ című munka, irta Ács Benjamin sz. Ferenczrendi először, érdemesített hitkönyv, és misszionarius. — A csinos kiállítás számos fametszetek díszítik. Az előre szétküldött előfizetési hirdetés folytán, több mint 2000 előfizető volt. — Bolti ára keményen köve 24 kr.

Kálóz községe Fehérmegyében Haslinger Sebesteny elkész ur indítványára, legelőjéből két holdat szakított ki gyümölcsfaiskola felállítására véget, mi is ezen elismerés mellett köztudomásra juttatik.

Nemcsak, tán e hó utolsó napján vagy oct. 1-jén nemzeti szinpadunkon adatai fog Verdinek minden eddigi művének hatásosabb operája „Guzman Johanna.“ Ez opera zenéje sokkal drámaibb, mint többi művéé. Mint tudjuk, Verdi Páris operaháza részére irta e művet, s így azon diadalok után, mikben Meyerbeernek hatásra számított nagy művei részesültek, igyekeznie kellett a zenével még inkább jellemző; de hisz eddigi művei is eléggé tanúsíták jellemző-zeneirő tehetségét. A libretto (a szöveg) meg egyrésztörő tőrekvábán a maestrot elősegítő, egyszerű meg is zenére utasítá őt, mert a szöveg, melyet legközelebb megismeretünk a t. közönséggel, mindent indulatokat fest s a legdrámaibb situációkkal telt. Az előadónak, hogy a mű teljes hatást idézzen fel, természetesen nemcsak jól énekelni hanem játszaniok is, minden hangra azon kifejezést, azon emphasist kell tenniök, mit a helyzet s jellem kíván. A mennyire a részletes próbák után a művet ismerjük, állhatjuk, miként az apa és fia közti (Vasconcello — Furedi — és Henrik — Ellinger) duok s a finálék hatása nagy lesz nálunk is. A finálék főleg azon gyakorlati kézzel irták, mely a hatást fokozni tudja. Az operának szinpadunkon kiállítására igen fényes; fényesebb az „Észak csillag“-énál. A balletben 50 egyenél több részt s maga a ballet 2000 prta kerül. A jelmezek egészen újak és igen fényesek. Ez opera részére három díszítmény készítettik, kettő Bécsben Brossky és Jachimovics cs. kir. udv. színpestök által, a harmadik egy nagy terem, jeles színpestök Montini műve. A színházi tagok állítása szerint ehhez fényre hasonlót színházunk még nem bir. Az igazgatóság, mint látjuk, e tekintetben is igazolai tőrekzik a közönségnek mindinkább erősödő részvétét. Ezen évben még más új zenemű is kerülend szinpadunkra.

Azon nagy érdemű ügyfelek, kik a „Kelet Népe“ előfizetőkét gyűjtieni szivesek voltak, tisztelettel kéretnék a névjegyzéket egy hónap vége előtt beküldeni, hogy az oct. 1-én napján megjelenő 2-ik füzetet az illetőkhöz egyenesen utnak indíthassam. — Bécs, sept. 22. 1856.

Vasárnapi iskolák megnyitásáról. A tiszt. kereskedő és művészönököknek, valamint iparosmestereknek hivatalosan hírdü adatik, hogy a Vasárnapi iskolák rendes tanfolyama october 5-ken, az esti iskoláé pedig oct. 6-án megkezdődik; minőlfogva minden gyakornokaikat és tanoncaikat az illető tanodába a kitűzött napról fogva rendszeren elküldeni sziveskedjenek. Az iskolaigazgatóság fölötte sajnálná, ha a rendelkez tanonczok felszabadítását akadályozni, a köteleességeket mulasztó főnökök és mesterekkel pedig a felsőbb rendeletek szigorú éreztetni könytelenitnének. Költ Pesten, septem-ber 20-án 1856.

A Vasárnapi- és esti iskolák igazgatósága.

— Ha ezen öreg ur keres, többé sohasem vagyok honn számára.

— Gabert ur?

— Igen.

A jó öreg még kétszer vagy háromszor eljött, de minthogy soha sem találta Wine asszonyt honn, többet nem jött, s nem is gyanította, miért esett ki a kegyelemből, mint nem tudta miért volt abban.

De nem akarom előre kibeszélni a jövőt, a jelennél kívánok maradni. Térjünk vissza tehát ahhoz.

(Folytatjuk.)

TUDOMÁNY, IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Lévai József a jobb költő m. ny. i. Pest. Nyomatott Beimel J. és Kozma Vazulnál. 1856. Nagy 8-rét. 294 l. (Ára 1 ft. 20 kr. pp.)

Költő m. ny. i. Irtá Vajda János. Pest. 1856. Emich Gusztáv könyvnyomdájá. 12rét. 145 l. (Ára 1 pft.)

Szebb élet volt hajdan, mint most; — a kit én szere-tek, az viszont nem szeret; — ifjuságom oda van s vissza nem tér többé; kiábrándultam családásamból, nem kell nekem dicsőség, feljelsétek el; — a multban van minden örömem, a jelen csak bánatot ad; ...

Küzdve zugó szélviharral
Gyászhomályos éjben,
Dalaimnak mécsvilága
Vidoran hogy égjen?

Ez azon gondolatokról, melyben Lévaiak fenczimzett újabb költeményei forognak. Ezen gondolatok változa-
taik, ismétléteit fejezik ki, szinte kivetelt nélkül, a költő-
ben foglalt egyes darabok; s a mennyiben a költőnek
érzelme, és pedig — megelégedéssel mondhatjuk —
nem ál, de igazi érzelme sokkal erősebb, mint képze-

ereje, költői alakítás tekintetében inkább egyformasá-
got, mint változatosságot találunk. Ugyhogya a ki élvezni
akarja Lévai verseit, annak mindenesetre ajánljuk, hogy
keveset olvasson egyszerre, aztán tegye félre a könyvet
s kis idő múlva vegye ismét elő, ha már ismét fris-fro-
gékony lehet ugyanazon benyomások iránt. Annyira ha-
sonlítanak egymáshoz egyes versek, hogy már szinte
egyenlőkének lesznek; nemcsak testvéreknek, de iker-
testvéreknek látszanak. Mintha fájlálna a költő, hogy
teljesen ki nem fejezte magát, újra ki akarja magát fej-
ezni;

Leleke érzi, a mit zengő
Hurja el nem mondhatott.

sígy aztán sokszor fejezi ki ugyanazt, lényegtelen vál-
tozatokkal.

Ne tekintse a költő ez észrevételünket megrovásnak; mi azt csak egy kívánczj vetétni, mint költői egyénisé-
gének egyik jellemvonása megjelölését. Csekélyebb
mértékű képzéssel a uralkodó gondolatok és ér-
zelme a költő merengésében önkénytelenül a már be-
járta utra térnek, s a mai vers a tegnapiak viszhang-
jává lesz. Az ekként erredő egyformaságot ellensúlyozza,
bár teljesen nem egyensúlyozhatja is, a költőnek érze-
lemtisztasága, szerény kedélyessége. Különösen kedé-
lyességök ajánlja a „Hol nyugodjam“ (29. l.) „Szeret-
tet“ (43. l.), „Fecskefészek“ (56. l.), „Drága hógom“
(211. l.) című dalokat, valamint a következőket, melyek
azonfelül részint szép képek, részint szerkezet tisz-
tasága által tűnnek ki: „A köny“ (11. l.), „Fen van a
nap“ (49. l.), „Hidig forrás“ (61. l.), „Vallomás“ *)
(108. l.), „Ismerős vidék“ (205. l.), „Régen volt az“
(214. l.), az „Emlékdalok“ második és ötödik száma
(238. és 240. l.), „Tél és tavasz“ (277. l.), sat.

Határozott hajlama van Lévainak a gunyra, mint

*) Ezen költeménynek többek közt szép középrímei
vannak.

ezt például a „Harpia“ (127. l.), „Hegyen völgyön
tul“ (130. l.), „Fecske cigány“ (135. l.), „Őcska ver-
szet“ (138. l.), „Hajdani tanútóm“ (160. l.), „Mérték-
letesség“ (180. l.), „Ithon“ (219. l.), sőt az „Alföld“
(198. l.) és „Czifra város“ (222. l.) címűek bizonyít-
ják. Legszebb, ha derült és humoros a guny, mint
„Fecske cigány“ és az „Ithon“; kevésbé sikerül, ha
keserűségében mintegy tragikai színt mutat, mint p. o.
a „Hegyen völgyön tul“ vagy a „Czifra város.“ —
A költő állap olykor a csöndes elmélkedés terére is, és
költszete tanköltészetivé lesz, mint „A ló és a lovac“
allegoriában (140. l.), „A jó barát“ (224. l.), „Nyuga-
lom“ (276. l.), „Türelem“ (283. l.) című emléktér-
sekben.

A gyűjtemény három részre oszlik: sziv és kedély,
vándorképek, emlékezet könyve. Legtöbb változatossá-
ga a középső rész, hol két sikerültebb genrére is van:
„A bojár“ (148. l.) és az „Éjjeli kép“ (151. l.)

A költőnek érdemeül róható, hogy menten tartja ma-
gát a szertelen csapongástól, s mértéket tartó közép-
szerű kellemet ad verseinek. Más részről azonban félre-
nem ismerhetni, hogy kedélye mozgalmainak leírásában
nem tudja erejét eléggé őszpontosítani s olykor hossza-
dalmassa lesz fejtegetésében, — miből ismétlései is
magyarázhatók.

Lévaiak Vajda némileg ellentétben áll: mert míg
Lévai az arany középszer embere, Vajda gyönyörködik
a végtelenségekben s csak a minden és semmi közt vál-
logat; míg amaz, szerény szabadelvűséggel, csak mint
ember lép igényeivel a világ elé s nem mutogatja ma-
gában a költőt; ez utóbbi épen költő-létét tolja előtérbe,
előjogokat követel s nem akarja hallani „a mi másnak
birtel dicsőségét, neki halált, vagy a mi több feledé-
kenységet“ (1. a 7. l.); míg amaz, ha keserű is fájdal-
mában, nem zúdul fel világ és emberek ellen, ez saját
bajaért az összességet látszik kérdőre venni, oly pana-
szokra fakad, hogy

— Nemzeti színház. Sept. 22-dikén, Szent-
péteri Zsigmond javára először: Nagy
Lajos és kora. Eredeti drama három felvonás-
ban; előjátékkal egy felvonásban. Hegedüs Lajos-
tól. — A nagy számmal egybegyűlt közönség hosz-
szu tapsal s koszorukkal üdvözli régi kedvencét, ki
Laczkovics Mihály hosszu és fárasztó szerepében műkö-
dött. A színház legjelesebb tagjai munkáltak közre veterán
tagtársuk jutalomjátékának érdekében: de a jó
előadás és a rozsdarab kiűtő ellentétét képezte egy-
mással. (A darabról még szólunk.)

Hivatalos.

Ő cs. k. Apostoli Felsőge september 20-án
delután Kollin- és Olmutzba lett utjából Schönbrunnba
visszaérkezett.

Ő cs. k. Apostoli Felsőge tegnap reggeli félhét
órakor Wimpassingnál az ünnepien díszített országha-
lárhoz az összejönlött nép általános örömiadala közt
megérkezett és ő császári Fensége ALBERT Főherczeg
által a hatóságok élén legalázatosabban fogadtatott,
aztán a trauersdorfi mezőre kísértetett, hol a Holstein-
herczeg-lovasdandára Ő Felsőge előtt gyakorlatot
tartott.

Ő Felsőge a trauersdorfi mezőn tartott csapat-
szemle után Windenen át Feltörönyra kocsizni s a fő-
herczeg kastélyban megszállni méltóztatott, hol Hil-
degarde Főherczegasszony ő császári Fensége jelen-
leg van. Utközben folytonosan jóval falusiaktól kör-
nyezve Ő Felsőge a lakosság tömegétől az alattvalói hű
ragaszkodás lehangosabb bizonyosságát nyerte. Mozsón
megye nemessége, papsága, és községelöljárói ill nyil-
váníták hódolatukat. Ebed után Ő Felsőge egy nép-
ünnepen jelenlenni méltóztatik.

A belügyminiszteriumnak 1856. június 28. kelt
rendelete, kiható a birodalom egész területére, a ka-
tonai határségtől kivéve, a katolikus egyetek és tár-
sulatokkában más tárgyában.

Az 1856. jun. 27-ken kelt legfelsőbb határozvány
folytán, a cs. k. belügyi miniszterium részéről, a vallás-
és oktatásügyi miniszteriummal s a legfőbb rendőri ha-
tósággal egyetértőleg, a katolikus egyetek vagy tár-
sulatokkában más tárgyban iránt a következők állapítanak meg:
A katolikusok azon egyeteire nézve, kik egyházi
vezérelt alatt, s jogi kötelezettség elvállalása nélkül,
jámberség és felebaráti szeretet cselekvényei gyakor-
lása végett egyesülnek, az 1852. november 26-án kelt
császári nyiltparancs (birodalmi törvénylap 253. sz.)
nem alkalmazandó.

Ily nemű egyetek azon püspök jóváhagyásától és fő-
vezérlésétől függnek, kiknek megyéjében van székhelyök,
csakhogy az illető országfőnök úgy a helybenhagyás
megtörténtéről, valamint az egyet tárgyjáról és szerve-
zetéről is azonnal értesítendő.

Egyébiránt az ily egyetek egyházi vezetőinek sza-
badágokra hagyatik, saját felelősségök alatt s az általuk
helybenhagyott egyleti szabályokhoz képest, az egyleti
ügyek vezetésére világi tagokat is rendelni, vagy az
egyetek az egyleti tagok választásából származó vilá-
gi alkalmazottjait, mint ilyeneket megerősíteni.

Az ily egyetnek saját belöldi megyéspüspökötől tel-
jes függése külföldi, hasonló vagy hasonló egyetek-
kel összekötöttes által csorbulást nem szenvedhet; el-
lenben még van engedve, miszerint a püspök saját fel-
ügyelete és felelőssége alatt belöldi egyházi egyetek-
nek ilyenmű külföldi egyetekhez viszonyait annyiban
helybenhagyassa, a mennyiben ez natalán egyházi
czélok által föltételezettnek.

Minden ilyes felállításról az illető országfőnök azonnal
értesítendő. Báro Bach s. k.

Gabonaár. Pápa, sept. 19. Buza: 4 ft. 15—48 kr.
87 fontos első minőségű 4 ft. 54 kr. Rozs: 80 font 2 ft.
48 kr. Árpa: 2 1/2—1/2 ft. Zab: 1 ft. 27—32 kr.

Pécs, sept. 20. Buza: 80—86 font. 3 ft. 12 kr. —
4 ft. Kétszere: 76—80 font 2 ft 48—54 kr. Rozs: 76
— 78 font 2 ft 12—24 kr. Árpa: 64—68 font 1 ft 54
— 2 ft. 6 kr. Zab: 44—46 font 1 ft 12—18 kr. Kukor-
icza: 84—86 font 2 ft 6—12 kr. m.

Dunavizallás. Budán, sept. 23. 5' 5" 3" 0 fölött.

Tisza-vizallás.

Tokajban, sept. 14-én 8' 10" 0 pont felett

15-én 8' 5" 0 " " "

16-án 7' 11" 0 " " "

17-én 7' 8" 0 " " "

18-án 7' 7" 0 " " "